

godine nakon održavanja manifestacije „Tragovi Šokaca od Gradovrha do Bača 1688.-2008.“.

Još ćemo napomenuti da, na žalost, nedostaje ISBN kao i CIP, zatim nema sadržaja kao ni urednika izdanja. Sve to bi se moglo nadoknaditi tiskanjem zbornika s održanih okruglih stolova, čiji bi prinosi bili više nego značajni za Šokce i njihovu povijest za razliku od ovog, informativno površnog, kataloga jedne bogate kulturne manifestacije.

Katarina Čeliković

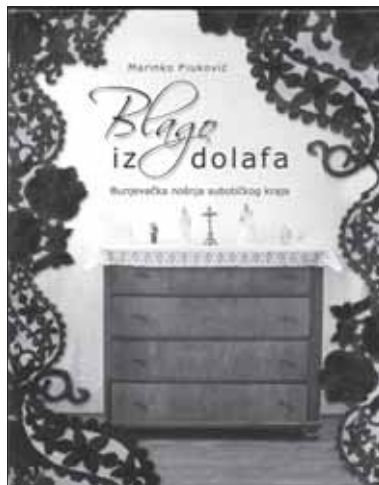
Marinko Piuković, *Blago iz dolafa: bunjevačka nošnja subotičkog kraja*, Organizacijski odbor Dužijance 2011., Subotica 2011., 79 str.

Tradicijsko ruho Hrvata Bunjevača u subotičkom kraju tema je fotomonografije koja na 79 stranica predstavlja originalnu narodnu nošnju s kraja XIX. i početka XX. stoljeća, sačuvanu do danas u obiteljskim riznicama. Autor živopisnih fotografija objavljenih u monografiji je Zoran Vukmanov Šimokov, dok je autor pratećeg teksta Marinko Piuković. Iako je knjiga u cjelini prožeta fotografijom velikoga formata, kratki tekstualni prilozi donose naziv odjavnog predmeta prikazanog na fotografiji te kratko pojašnjenje kada se on odijevao i od kakvog je materijala sačinjen.

Knjiga počinje uvodnim tekstom *Ljepota – svaki joj se divi* Andrije Kopilovića (str. 5), nakon kojega u *Riječi autora* (str. 7) Marinko Piuković pojašnjava sadržaj monografije. U knjizi se prikazuje subotička bunjevačka nošnja, te „stilovi u svečanom, manje svečanom i svakodnevnom oblačenju“. Tako je u

knjizi fotografijom prikazana, uz popratni tekst, nošnja, vrste tkanine i sljedeći odjevni predmeti: *šling, otunčica, svilena marama, rađena marama, svileni prusluk, zimska otunčica, čurdija, mider, piket*, nošnja za svaki dan, *atlaska svila, striganski kaput, opaklija, paja, rojtoš, prusluk, velur, striganska marama, rađena čoja, sefir*. Knjiga završava *Zahvalom autora* (str. 78) brojnim pojedincima iz Subotice i okolice koji su ustupili svoju nošnju za snimanje, zatim onima koji su ju nosili ili su ustupili prostor za snimanje. Važno je spomenuti kako je u samoj organizaciji fotografiranja ekspozicija sudjelovao veliki broj ljudi, a mora se odati i priznanje autoru Marinku Piukoviću za entuzijizam kojim prikuplja nošnju i na ovakav ju način čuva.

Lijep dojam ove fotomonografije ponešto umanjuje jezično nedovoljno ujednačen tekst, čiji se dijalektalni dijelovi, napose nazivi odjavnih predmeta, ne izdvajaju, recimo, kurzivom, što bi čitatelja uputilo na bunjevačke nazive. Također, prava je šteta što je informativnost monografije o kulturi odijevanja među bunjevačkim Hrvatima minima-

listićka, tim prije jer je oprema knjige veoma bogata. Iako je u impresumu kao nakladnik naveden Organizacijski odbor Dužijance 2011., na naslovnici je dodan i Hrvatski kulturni centar „Bunjevačko kolo“, što može zbuniti čitatelja pri odgovoru na pitanje tko je nakladnik.

Katarina Čeliković

Josip Špehar, *Šokci (O nazivu, podrijetlu i pripadnosti)*, Franjevački samostan sv. Marije u Baču, [Bač, 2011.], 32 str.

Fra Josip Špehar (Križ, Moslavina, 1951.) dugogodišnji gvardijan Franjevačkoga samostana u Baču, uz posljednjih godina objavljene dvije knjižice o franjevačkome samostanu u Baču (*Franjevački samostan u Baču*, Platoneum, Novi Sad, 2008. – objavljena na srpskom jeziku, iako je autorski tekst na hrvatskom; *Franjevački samostan Bač : kronološki pregled*, Franjevački samostan sv. Marije u Baču, Bač, 2012.) te zbirke duhovnih misli (*Zlato kojim se nebo ku-*

puje : izreke o molitvi i duhovnom životu, Franjevački samostan sv. Marije u Baču, Bač, 2008.), nedavno je u popularnoj formi tiskao i svoje predavanje o Šokcima, održano 22. veljače 2011. u Franjevačkome samostanu u Baču.

Poslije kratkoga uvoda *Tko su Šokci (O nazivu, podrijetlu i pripadnosti)*, u sedam kratkih poglavlja (*Naziv Šokci, Za Kulina bana, Ime pape na ploči u Baču, Prvi Šokci u Bačkoj, Pad Bosne [1463.], Prva izvješća i Šokac – Hrvat i katolik*), autor je skicirao povijesne i kulturološke osnove vezane za imenovanje, doseljenje i nacionalnu pripadnost Šokaca u Bačkoj, a djelo završava popisom korištenih *Izvora i literature*.

Glede etimologije naziva Šokac, on ističe da se javlja u XII. stoljeću u današnjoj sjeveroistočnoj Bosni, u području Soli (ime je dobilo po istoimenom središtu, današnjoj Tuzli, *tur.* Tuz: solana), po kojoj drži i da je nastalo šokačko ime (Solinjaci > Šokci): Soli su, kao i susjedna Usora, bile naseljene katolicima, dok su u Bosni, koja je obuhvaćala središnji dio današnje BiH, živjeli bosanski krstjani (bogumili, patareni), pa je naziv Šokac nastao kao sinonim za katolika, nasuprot krstjana iz središnje Bosne. Naseljavanje Šokaca u Bačku odvijalo se u valovima vezano za turska osvajanja (pad Srebrenice 1437., prvi pad Jajca 1463., pad Srebreničke banovine 1512., osvajanje Bača, južne Ugarske i Slavonije 1526., zatim 1645.-1697. te austrijsko-turski rat 1716.-1718.). Špehar naglašava kako su u XVIII. stoljeću u mnogim naseljima u Mađarskoj postojale „hrvatske ulice“ i „hrvatske općine“, u kojima je živjelo hrvatsko stanovništvo koje se različito nazivalo (Hrvati, Šokci, Bunjevci, Dalmatinci).

